

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera întâi)

8 septembrie 2015*

„Politica externă și de securitate comună — Măsuri restrictive luate împotriva Iranului în scopul împiedicării proliferării nucleare — Înghetarea fondurilor — Obligația de motivare — Dreptul la apărare — Dreptul la protecție jurisdicțională efectivă — Eroare de apreciere — Încălcarea drepturilor fundamentale — Proportionalitate”

În cauza T-564/12,

Ministry of Energy of Iran, cu sediul în Teheran (Iran), reprezentat de M. Lester, barrister,

reclamant,

împotriva

Consiliul Uniunii Europene, reprezentat de M. Bishop și de A. De Elera, în calitate de agenți,

pârât,

având ca obiect o cerere de anulare în parte a Deciziei 2012/635/PESC a Consiliului din 15 octombrie 2012 de modificare a Deciziei 2010/413/PESC a Consiliului privind adoptarea de măsuri restrictive împotriva Iranului (JO L 282, p. 58) și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 945/2012 al Consiliului din 15 octombrie 2012 privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 267/2012 privind măsuri restrictive împotriva Iranului (JO L 282, p. 16),

TRIBUNALUL (Camera întâi),

compus din domnul H. Kanninen, președinte, doamna I. Pelikánová (raportor) și domnul E. Buttigieg, judecători,

grefier: domnul L. Grzegorzcyk, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 25 noiembrie 2014,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre

Istoricul cauzei

- 1 Reclamantul, Ministerul Energiei iranian, este responsabil, printre altele, de furnizarea și de gestionarea apei, a electricității, a energiei și de serviciile aferente apelor uzate în Iran.
- 2 Prezenta cauză se înscrie în cadrul regimului de măsuri restrictive instituit pentru a se face presiuni asupra Republicii Islamice Iran cu scopul ca aceasta din urmă să pună capăt activităților nucleare care prezintă un risc de proliferare și perfecționării vectorilor de transport de arme nucleare (în continuare, „proliferarea nucleară”).
- 3 În temeiul Deciziei 2012/635/PESC a Consiliului din 15 octombrie 2012 de modificare a Deciziei 2010/413/PESC a Consiliului privind adoptarea de măsuri restrictive împotriva Iranului (JO L 282, p. 58), numele reclamantului a fost înscris pe lista entităților implicate în proliferarea nucleară iraniană, care figurează în anexa II la Decizia 2010/413/PESC a Consiliului din 26 iulie 2010 privind adoptarea de măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Poziției comune 2007/140/PESC (JO L 195, p. 39).
- 4 Pe cale de consecință, în temeiul Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 945/2012 al Consiliului din 15 octombrie 2012 privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 267/2012 privind măsuri restrictive împotriva Iranului (JO L 282, p. 16), numele reclamantului a fost inclus pe lista care figurează în anexa IX la Regulamentul (UE) nr. 267/2012 al Consiliului din 23 martie 2012 privind măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 961/2010 (JO L 88, p. 1).
- 5 Înscrierea numelui reclamantului pe lista care figurează în anexa II la Decizia 2010/413 și pe cea care figurează în anexa IX la Regulamentul nr. 267/2012 a avut drept consecință înghețarea fondurilor și a resurselor sale economice.
- 6 În ceea ce îl privește pe reclamant, Decizia 2012/635 și Regulamentul de punere în aplicare nr. 945/2012 sunt motivate după cum urmează:

„Responsabil de politicile din sectorul energetic, care constituie o sursă de venit importantă pentru guvernul iranian.”
- 7 Prin scrisoarea din 16 octombrie 2012, Consiliul Uniunii Europene a informat reclamantul cu privire la înscrierea numelui său pe lista care figurează în anexa II la Decizia 2010/413 și pe cea care figurează în anexa IX la Regulamentul nr. 267/2012.
- 8 Tot la 16 octombrie 2012, Consiliul a publicat în Jurnalul Oficial un aviz în atenția persoanei căreia i se aplică măsurile restrictive prevăzute în Decizia 2010/413, astfel cum este pusă în aplicare prin Decizia 2012/635, și în Regulamentul nr. 267/2012, astfel cum este pus în aplicare prin Regulamentul de punere în aplicare nr. 945/2012 (JO C 312, p. 21). Prin acest aviz, persoanele în cauză au fost informate printre altele despre faptul că puteau să trimită Consiliului o cerere de reexaminare a înscrierii numelor lor pe listele în cauză.
- 9 Prin scrisoarea din 8 decembrie 2012, reclamantul a contestat temeinicia înscrierii numelui său pe listele în cauză și a solicitat Consiliului să efectueze o reexaminare. El a solicitat totodată să aibă acces la informațiile și la probele care susțineau respectiva înscriere.

- 10 La 11 decembrie 2012, Consiliul a publicat în Jurnalul Oficial un aviz în atenția persoanelor și entităților cărora li se aplică măsurile restrictive prevăzute în Decizia 2010/413 și în Regulamentul nr. 267/2012 (JO C 380, p. 7). În acest aviz se preciza că persoanele și entitățile în discuție puteau să trimită Consiliului, până la 31 ianuarie 2013, observațiile lor pentru a fi luate în considerare în scopul revizuirii periodice a listei persoanelor și entităților desemnate.
- 11 Prin scrisoarea din 31 ianuarie 2013, trimisă ca răspuns la avizul din 11 decembrie 2012, reclamantul și-a reiterat cererea de reexaminare.
- 12 Prin scrisoarea din 12 martie 2013, Consiliul a răspuns la cererea de acces la dosar formulată de reclamant comunicându-i o copie a unei propuneri de adoptare a unor măsuri restrictive, datată 19 septembrie 2012, precum și procese-verbale ale reuniunilor grupurilor de pregătire ale Consiliului.
- 13 Prin scrisoarea din 14 martie 2014, Consiliul a răspuns la scrisoarea reclamantului din 31 ianuarie 2013. Acesta a precizat că, în opinia sa, măsurile restrictive care îl vizau pe reclamant erau încă justificate, pentru rațiunile prezentate în motivarea actelor atacate. Consiliul a arătat în această privință că, potrivit unor date publicate de reclamant, exporturile de energie electrică de care era responsabil generau venituri substanțiale.

Procedura și concluziile părților

- 14 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 26 decembrie 2012, reclamantul a introdus prezenta acțiune.
- 15 În cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 64 din Regulamentul de procedură al Tribunalului din 2 mai 1991, părțile au fost invitate, prin scrisoarea din 30 septembrie 2014, să răspundă în scris la anumite întrebări și să prezinte anumite documente. Consiliul și reclamantul și-au prezentat răspunsurile la 20 octombrie și, respectiv, la 5 noiembrie 2014.
- 16 Pledoariile părților și răspunsurile lor la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 25 noiembrie 2014.
- 17 Reclamantul solicită Tribunalului:
  - anularea Deciziei 2012/635 și a Regulamentului de punere în aplicare nr. 945/2012 în măsura în care aceste acte îl privesc;
  - obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată;
- 18 Consiliul solicită Tribunalului:
  - respingerea acțiunii;
  - obligarea reclamantului la plata cheltuielilor de judecată.
- 19 În înscrisurile sale, Consiliul a invocat, pe de altă parte, faptul că prezenta acțiune este inadmisibilă, în măsura în care reclamantul, ca ramificație a guvernului iranian, nu are calitate procesuală pentru a invoca o încălcare a drepturilor sale fundamentale. Consiliul s-a desistat însă de această cauză de inadmisibilitate în cadrul ședinței.

În drept

- 20 Înainte de a examina cele patru motive invocate de reclamant în susținerea capetelor sale de cerere, este necesar să se examineze, din oficiu, admisibilitatea prezentei acțiuni, având în vedere statutul juridic al reclamantului.

Cu privire la admisibilitatea acțiunii

- 21 În temeiul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE, o acțiune în anulare poate fi formulată de „[o]rice persoană fizică sau juridică”.
- 22 În speță, din răspunsul reclamantului la o întrebare adresată de Tribunal reiese că, în calitate de minister al guvernului iranian, acesta nu are o personalitate juridică distinctă de cea a guvernului menționat.
- 23 Cu toate acestea, reiese din jurisprudență că dacă Consiliul a considerat că reclamantul avea o existență suficientă pentru a face obiectul unor măsuri restrictive, trebuie să se recunoască, din motive de coerență și de dreptate, că el are o existență suficientă pentru a contesta aceste măsuri. Orice altă concluzie ar avea drept rezultat faptul că o organizație ar putea fi inclusă în lista entităților vizate de măsuri restrictive fără a putea introduce o acțiune împotriva acestei includeri (a se vedea prin analogie Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul, C-229/05 P, Rep., EU:C:2007:32, punctul 112).
- 24 Este necesar să se adauge la aceasta că măsurile restrictive prevăzute de Decizia 2010/413 și de Regulamentul nr. 267/2012 vizează explicit nu doar „persoane”, ci și „entități și organisme”. Astfel, reglementarea aplicabilă are în vedere în mod explicit ca măsurile restrictive să poată viza entități care nu au personalitate juridică proprie.
- 25 În aceste împrejurări, pentru ca prezenta acțiune să fie admisibilă, este necesar să se demonstreze că reclamantul are cu adevărat intenția să o formuleze și că avocații care pretind că îl reprezintă au fost într-adevăr mandatați în acest scop (a se vedea în acest sens Hotărârea PKK și KNK/Consiliul, punctul 23 de mai sus, EU:C:2007:32, punctul 113).
- 26 În această privință, mandatul conferit avocatului care îl reprezintă pe reclamant, prezentat în fața Tribunalului, a fost semnat de ministrul energiei, care a confirmat cu această ocazie că dispunea de competența de a acorda un astfel de mandat în numele reclamantului.
- 27 În aceste împrejurări, trebuie să se concluzioneze că prezenta acțiune este admisibilă, chiar dacă reclamantul nu are personalitate juridică distinctă.

Cu privire la fond

- 28 Reclamantul invocă patru motive, întemeiate, primul, pe o eroare de apreciere, al doilea, pe o încălcare a obligației de motivare, al treilea, pe o încălcare a dreptului său la apărare și a dreptului său la protecție jurisdicțională efectivă și, al patrulea, pe o încălcare a drepturilor sale fundamentale și a principiului proporționalității.
- 29 Este necesar să se examineze mai întâi al doilea motiv, înainte de a fi examinat cel de al treilea, apoi primul, iar în final al patrulea motiv.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare

- 30 Reclamantul susține că actele atacate nu sunt motivate corespunzător cerințelor legale.

- 31 Consiliul contestă temeinicia argumentelor reclamantului.
- 32 Potrivit unei jurisprudențe constante, obligația de a motiva un act cauzator de prejudiciu, care constituie un corolar al principiului respectării dreptului la apărare, are ca scop, pe de o parte, să furnizeze persoanei interesate indicații suficiente pentru a ști dacă actul este bine fundamentat sau dacă este, eventual, afectat de un viciu care permite contestarea validității sale în fața instanței Uniunii și, pe de altă parte, să dea posibilitatea acestei instanțe să își exercite controlul asupra legalității actului respectiv (a se vedea Hotărârea din 15 noiembrie 2012, Consiliul/Bamba, C-417/11 P, Rep., EU:C:2012:718, punctul 49 și jurisprudența citată).
- 33 Motivarea impusă de articolul 296 TFUE trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanei interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurilor luate, iar instanței competente să își exercite controlul (a se vedea Hotărârea Consiliul/Bamba, punctul 32 de mai sus, EU:C:2012:718, punctul 50 și jurisprudența citată).
- 34 În măsura în care persoana vizată nu dispune de dreptul de a fi ascultată anterior adoptării unei decizii inițiale de înghețare a fondurilor, respectarea obligației de motivare este cu atât mai importantă cu cât constituie unica garanție care îi permite persoanei interesate, cel puțin după adoptarea acestei decizii, să se prevaleze în mod util de căile de atac pe care le are la dispoziție pentru a contesta legalitatea deciziei menționate (Hotărârea Consiliul/Bamba, punctul 32 de mai sus, punctul 51).
- 35 Prin urmare, motivarea unui act al Consiliului prin care se impune o măsură de înghețare a fondurilor trebuie să identifice motivele specifice și concrete pentru care Consiliul consideră, în exercitarea puterii sale de apreciere discreționare, că persoana interesată trebuie să facă obiectul unei astfel de măsuri (Hotărârea Consiliul/Bamba, punctul 32 de mai sus, EU:C:2012:718, punctul 52).
- 36 Cu toate acestea, motivarea impusă de articolul 296 TFUE trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și contextului în care acesta a fost adoptat. Cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul destinatarilor sau al altor persoane vizate în mod direct și individual de actul respectiv de a primi explicații. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, în măsura în care caracterul suficient al unei motivări trebuie apreciat nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (a se vedea Hotărârea Consiliul/Bamba, punctul 32 de mai sus, EU:C:2012:718, punctul 53 și jurisprudența citată).
- 37 În special, un act cauzator de prejudiciu este suficient motivat atunci când intervine într-un context cunoscut de persoana interesată, care îi permite acesteia să înțeleagă semnificația măsurii adoptate în privința sa (a se vedea Hotărârea Consiliul/Bamba, punctul 32 de mai sus, EU:C:2012:718, punctul 54 și jurisprudența citată).
- 38 În speță, Consiliul a reținut următoarea motivare în ceea ce îl privește pe reclamant:
- „Responsabil de politicile din sectorul energetic, care constituie o sursă de venit importantă pentru guvernul iranian.”
- 39 În primul rând, reclamantul susține că această motivare nu permite să se identifice criteriul pe care l-a reținut Consiliul pentru a adopta măsurile restrictive care îl vizează. Acest criteriu nu ar fi fost indicat nici ulterior.
- 40 În această privință, este, desigur, adevărat că motivarea furnizată nu indică în mod explicit criteriul reținut de Consiliu.

- 41 Cu toate acestea, indicația potrivit căreia reclamantul este responsabil de un sector care constituie o sursă de venit importantă pentru guvernul iranian, interpretată coroborat cu dispozițiile articolului 20 alineatul (1) din Decizia 2010/413 și ale articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012, care prevăd diferitele criterii care permit adoptarea unor măsuri restrictive care vizează o persoană sau o entitate, permite să se deducă faptul că criteriul pus în aplicare în speță de Consiliu este cel care vizează entitățile care oferă sprijin guvernului menționat.
- 42 În aceste împrejurări, trebuie să se respingă prima critică a reclamantului.
- 43 În al doilea rând, potrivit reclamantului, motivele furnizate sunt vagi prin aceea că nu indică, mai întâi, rațiunea pentru care responsabilitatea sa în politica din sectorul energetic este pertinentă pentru adoptarea măsurilor restrictive, în continuare, tipul sau quantumul veniturilor în discuție și, în sfârșit, pertinența acestor factori pentru proliferarea nucleară. În acest context, potrivit jurisprudenței, nu pot fi prezentate motive suplimentare în cadrul procedurii în fața Tribunalului.
- 44 În această privință, trebuie arătat mai întâi că motivarea actelor atacate permite să se înțeleagă că răspunderea reclamantului în sectorul energetic este pertinentă prin aceea că acest sector este, potrivit Consiliului, o sursă substanțială de venituri pentru guvernul iranian. Astfel, aceasta este împrejurarea care permite să se considere, potrivit Consiliului, că reclamantul oferă sprijin guvernului menționat, fapt care justifică adoptarea măsurilor restrictive care îl vizează.
- 45 În continuare, motivarea actelor atacate este, desigur, foarte succintă în ceea ce privește natura veniturilor în discuție, din moment ce aceasta se limitează să precizeze că ele aparțin sectorului energetic. Totuși, atât în scrisorile adresate Consiliului, cât și în cererea introductivă, reclamantul a fost în măsură să conteste temeinicia înscrierii numelui său, arătând în special că activitățile sale din domeniul energetic nu constituiau o sursă de venituri pentru guvernul iranian, ci necesitau, dimpotrivă, aportul de fonduri publice, sub formă de subvenții. În aceste împrejurări, admitând că ar fi fost de preferat motive mai detaliate, trebuie să se concluzioneze că motivarea furnizată i-a permis reclamantului să cunoască, în mod suficient de precis, justificarea măsurilor restrictive care îl vizează și să o conteste. De asemenea, respectiva motivare permite Tribunalului să exercite controlul de legalitate a actelor atacate.
- 46 Această constatare implică în plus faptul că precizările furnizate de Consiliu în memoriul în apărare în ceea ce privește natura și quantumul veniturilor în discuție nu constituie o motivare *a posteriori* care nu ar putea fi luată în considerare de Tribunal, ci tind să completeze motivarea deja furnizată.
- 47 În sfârșit, este necesar să se arate că pertinența furnizării resurselor financiare guvernului iranian în contextul proliferării nucleare reiese în mod suficient de clar din considerentele textelor pe care se întemeiază măsurile restrictive care îl vizează pe reclamant.
- 48 Astfel, potrivit considerentului (13) al Deciziei 2012/35/PESC a Consiliului din 23 ianuarie 2012 de modificare a Deciziei 2010/413 (JO L 19, p. 22), la care face trimitere considerentul (11) al Regulamentului nr. 267/2012, „[r]estricțiile privind admiterea și înghețarea fondurilor și resurselor economice ar trebui aplicate unui număr suplimentar de persoane și entități care oferă sprijin guvernului Iranului permițându-i să continue activitățile sale nucleare sensibile cu risc de proliferare sau perfecționarea vectorilor de transport a armamentelor nucleare, în special persoanele și entitățile care oferă sprijin financiar, logistic sau material guvernului Iranului”. Reiese în mod clar din acest considerent că înghețarea fondurilor entităților care furnizează sprijin guvernului iranian este motivată de voința de a-l priva pe acesta din urmă de resursele, în special financiare, care îi permit să continue proliferarea nucleară.
- 49 În aceste împrejurări, trebuie să se respingă a doua critică a reclamantului.

- 50 În al treilea rând, potrivit reclamantului, motivarea furnizată de Consiliu nu explică rațiunea pentru care au fost înlăturate observațiile sale prezentate în fața acestuia din urmă.
- 51 Or, această critică este inoperantă în cadrul prezentului motiv, dat fiind că observațiile la care se referă reclamantul sunt ulterioare adoptării actelor atacate și că, așadar, Consiliul nu era în măsură, prin ipoteză, să răspundă la ele în motivarea actelor respective.
- 52 De altfel, trebuie să se arate că, în cadrul celui de al treilea motiv, întemeiat pe o încălcare a dreptului la apărare și a dreptului la protecție jurisdicțională efectivă, reclamantul a formulat o critică potrivit căreia Consiliul nu ar fi luat în considerare observațiile sale. Temeinicia acestei critici va fi examinată la punctele 67-77 de mai jos.
- 53 În consecință, trebuie să se respingă și a treia critică a reclamantului și, pe cale de consecință, al doilea motiv în întregime.
- Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o încălcare a dreptului la apărare și a dreptului la protecție jurisdicțională efectivă
- 54 Reclamantul susține că Consiliul a încălcat dreptul său la apărare și dreptul său la protecție jurisdicțională efectivă.
- 55 Consiliul contestă temeinicia argumentelor reclamantului.
- 56 În primul rând, reclamantul arată că o încălcare a drepturilor în discuție rezultă din încălcarea de către Consiliu a obligației de motivare.
- 57 Or, în măsura în care al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare, a fost respins la punctul 53 de mai sus, această critică nu poate fi primită.
- 58 În al doilea rând, reclamantul susține că, în pofida cererii sale în acest sens, nu a obținut comunicarea informațiilor și a probelor care susțineau înscrierea numelui său pe listele în cauză. În acest context, Consiliul nu ar fi invocat motive concrete care să se opună comunicării respectivelor informații și probe.
- 59 În această privință, trebuie arătat că, atunci când au fost comunicate informații suficient de precise, care permit entității interesate să își prezinte în mod util punctul de vedere asupra elementelor incriminatoare pe care i le impută Consiliul, principiul respectării dreptului la apărare nu implică obligația acestei instituții de a permite în mod spontan accesul la documentele conținute în dosarul său. Numai la cererea părții interesate Consiliul este obligat să permită accesul la toate documentele administrative neconfidențiale privind măsura în cauză (a se vedea Hotărârea din 6 septembrie 2013, Bank Melli Iran/Consiliul, T-35/10 și T-7/11, Rec, EU:T:2013:397, punctul 84 și jurisprudența citată).
- 60 În speță, reclamantul a solicitat să aibă acces la dosar la 8 decembrie 2012. Consiliul a răspuns la cererea sa la 12 martie 2013, comunicându-i o copie a unei propuneri de adoptare a unor măsuri restrictive, datată 19 septembrie 2012, precum și procese-verbale ale reuniunilor grupurilor de pregătire ale Consiliului.
- 61 În plus, Consiliul a confirmat, în răspuns la o întrebare scrisă adresată de Tribunal, că dosarul său care îl privea pe reclamant nu conținea alte elemente decât cele comunicate odată cu răspunsul din 12 martie 2013. La rândul său, reclamantul nu a invocat existența unor alte astfel de elemente.

- 62 În aceste împrejurări, este necesar să se concluzioneze că reclamantul a obținut acces la dosarul Consiliului, în conformitate cu principiul respectării dreptului la apărare, și să se respingă, în consecință, a doua critică a acestuia.
- 63 În al treilea rând, reclamantul susține că nu a avut ocazia să își susțină punctul de vedere anterior adoptării măsurilor restrictive. Odată ce respectivele măsuri au fost adoptate, capacitatea sa de a prezenta observații ar fi fost serios afectată prin necomunicarea informațiilor și a probelor care susțineau înscrierea numelui său pe listele în litigiu.
- 64 Or, pe de o parte, potrivit jurisprudenței, Consiliul nu are obligația de a comunica în prealabil persoanei sau entității în cauză motivele pe care această instituție înțelege să întemeieze includerea inițială a numelui său în lista persoanelor și a entităților ale căror fonduri sunt înghețate. Astfel, pentru a nu i se compromite eficacitatea, o asemenea măsură trebuie, prin însăși natura sa, să poată beneficia de un efect de surpriză și să se aplice imediat. Într-un astfel de caz, este suficient, în principiu, ca instituția să comunice motivele către persoana sau entitatea în cauză și să îi acorde acesteia dreptul de a fi ascultată concomitent cu sau imediat după adoptarea deciziei (Hotărârea din 21 decembrie 2011, France/People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, Rep., EU:C:2011:853, punctul 61).
- 65 Pe de altă parte, întrucât reclamantul a prezentat, la 8 decembrie 2012, observațiile sale Consiliului concomitent cu cererea de acces la dosar, respectivele observații nu puteau, prin definiție, să ia în considerare elementele dosarului. În aceste condiții, după ce accesul la dosar a fost acordat la 12 martie 2013, reclamantul avea posibilitatea să adreseze Consiliului observații suplimentare pentru a reacționa la elementele comunicate.
- 66 Prin urmare, nicio încălcare a dreptului la apărare nu poate fi reproșată Consiliului în ceea ce privește posibilitatea reclamantului de a formula observații, ceea ce implică faptul că trebuie să se respingă a treia critică a reclamantului.
- 67 În al patrulea rând, potrivit reclamantului, Consiliul nu a luat în considerare observațiile pe care i le-a prezentat efectiv.
- 68 În această privință, dispozițiile articolului 24 alineatele (2)-(4) din Decizia 2010/413 prevăd:
- „(2) În cazul în care Consiliul decide să supună o persoană sau o entitate măsurilor prevăzute la articolul 19 alineatul (1) litera (b) și la articolul 20 alineatul (1) litera (b), acesta modifică anexa II în consecință.
- (3) Consiliul comunică decizia sa persoanei sau entității prevăzute [...] [oferindu-i] posibilitatea de a prezenta observații.
- (4) În cazul în care se transmit observații sau se prezintă dovezi substanțiale noi, Consiliul își reexaminează decizia și informează în consecință persoana sau entitatea în cauză.”
- 69 Articolul 46 alineatele (3) și (4) din Regulamentul nr. 267/2012 prevede norme similare în ceea ce privește înscrierea unui nume în anexa IX la regulamentul respectiv.
- 70 Din aceste dispoziții reiese că Consiliul avea obligația de a reexamina înscrierea reclamantului în lumina observațiilor acestuia din 8 decembrie 2012 și din 31 ianuarie 2013. În lipsa unui termen exact, este necesar să se considere că această reexaminare trebuia să aibă loc într-un termen rezonabil. În aceste condiții, cu ocazia examinării caracterului rezonabil al termenului scurs, trebuie să se țină seama de faptul că, pentru motivele prezentate la punctul 64 de mai sus, observațiile în discuție

constituiau prima oportunitate a reclamantului de a-și prezenta punctul de vedere cu privire la temeinicia înscrierii numelui său pe listele în cauză, ceea ce implică faptul că avea un interes particular ca Consiliul să efectueze reexaminarea și să îl informeze despre rezultatul acesteia.

- 71 În speță, scrisoarea Consiliului din 14 martie 2014 constituie un răspuns la observațiile reclamantului, la care aceasta face referire în mod explicit. Cu toate acestea, ea a fost trimisă la mai mult de 15 luni după ce reclamantul și-a prezentat primele observații, la 8 decembrie 2012.
- 72 În aceste împrejurări, trebuie să se concluzioneze că Consiliul a răspuns la observațiile reclamantului într-un termen vădit nerezonabil.
- 73 Astfel fiind, este necesar să se examineze dacă această încălcare a dreptului la apărare al reclamantului justifică anularea actelor atacate.
- 74 În această privință, trebuie arătat că obiectivul obligației în discuție este de a asigura că măsurile restrictive care vizează o persoană sau o entitate sunt justificate în momentul în care sunt adoptate, în lumina observațiilor pe care aceasta le-a formulat.
- 75 Or, din cuprinsul punctului 71 de mai sus reiese că scrisoarea din 14 martie 2014 corespunde acestui scop.
- 76 În aceste împrejurări, obiectivul dispozițiilor care prevăd obligația Consiliului de a răspunde la observațiile formulate de persoana sau de entitatea vizată a fost respectat, chiar dacă tardiv, și, în consecință, încălcarea săvârșită de Consiliu nu mai produce efecte nefaste asupra situației reclamantului.
- 77 Prin urmare, fără a aduce atingere dreptului reclamantului de a solicita repararea prejudiciului pe care eventual l-ar fi suferit din cauza întârzierii Consiliului în îndeplinirea obligației în discuție, în temeiul articolului 340 TFUE, el nu se poate prevala de întârzierea în cauză pentru a obține anularea măsurilor restrictive care îl vizează, adoptate în temeiul actelor atacate.
- 78 În aceste împrejurări, trebuie să se respingă a patra critică și, pe cale de consecință, al treilea motiv în întregime.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe o eroare de apreciere

- 79 Reclamantul susține că, întrucât nu corespunde niciunui dintre criteriile prevăzute de Decizia 2010/413 și de Regulamentul nr. 267/2012 pentru adoptarea măsurilor restrictive, Consiliul a săvârșit o eroare de apreciere adoptând astfel de măsuri în privința sa.
- 80 Consiliul contestă temeinicia argumentației reclamantului.
- 81 Astfel cum a amintit Curtea cu ocazia controlului unor măsuri restrictive, instanțele Uniunii trebuie, în conformitate cu competențele cu care sunt investite în temeiul Tratatului FUE, să asigure un control, în principiu complet, al legalității tuturor actelor Uniunii din perspectiva drepturilor fundamentale care fac parte integrantă din ordinea juridică a Uniunii (a se vedea Hotărârea din 28 noiembrie 2013, Consiliul/Fulmen și Mahmoudian, C-280/12 P, Rep., EU:C:2013:775, punctul 58 și jurisprudența citată).
- 82 Printre aceste drepturi fundamentale figurează în special dreptul la protecție jurisdicțională efectivă (a se vedea Hotărârea Consiliul/Fulmen și Mahmoudian, punctul 81 de mai sus, EU:C:2013:775, punctul 59 și jurisprudența citată).

- 83 Efectivitatea controlului jurisdicțional, garantat de articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, impune în special ca instanța Uniunii să se asigure că actul în cauză, care are o aplicabilitate individuală pentru persoana sau entitatea vizată, se întemeiază pe o bază factuală suficient de solidă. Aceasta presupune o verificare a faptelor invocate în expunerea de motive pe care se bazează actul menționat, astfel încât controlul jurisdicțional să nu se limiteze la aprecierea verosimilității abstracte a motivelor invocate, ci să privească aspectul dacă respectivele motive, sau cel puțin unul dintre ele, considerat suficient în sine pentru susținerea actului în cauză, sunt întemeiate (a se vedea în acest sens Hotărârea Consiliul/Fulmen și Mahmoudian, punctul 81 de mai sus, EU:C:2013:775, punctul 64 și jurisprudența citată).
- 84 În acest scop, revine instanței Uniunii sarcina să procedeze la această examinare solicitând, dacă este cazul, autorității competente a Uniunii să prezinte informații sau elemente de probă, confidentiale sau neconfidentiale, pertinente pentru efectuarea unei asemenea examinări (a se vedea Hotărârea Consiliul/Fulmen și Mahmoudian, punctul 81 de mai sus, EU:C:2013:775, punctul 65 și jurisprudența citată).
- 85 Astfel, în caz de contestare, autoritatea competentă a Uniunii este cea care are sarcina să demonstreze temeinicia motivelor reținute împotriva persoanei vizate, aceasta din urmă neavând obligația să facă dovada negativă a netemeinicii motivelor menționate (a se vedea Hotărârea Consiliul/Fulmen și Mahmoudian, punctul 81 de mai sus, EU:C:2013:775, punctul 66 și jurisprudența citată).
- 86 În speță, reclamantul susține, cu titlu introductiv, că Consiliul nu i-a indicat niciodată criteriul pe care l-a reținut pentru a adopta măsurile restrictive care îl vizau.
- 87 Or, această critică a fost deja examinată și respinsă în cadrul examinării celui de al doilea motiv. Astfel, după cum reiese din cuprinsul punctelor 39-42 de mai sus, indicația potrivit căreia reclamantul este responsabil de un sector care constituie o sursă de venit importantă pentru guvernul iranian, interpretată coroborat cu dispozițiile articolului 20 alineatul (1) din Decizia 2010/413 și ale articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012, îi permit să înțeleagă că a fost vizat de măsuri restrictive în temeiul criteriului care vizează entitățile care oferă sprijin guvernului iranian.
- 88 În consecință, este necesar să se verifice dacă Consiliul a considerat în mod întemeiat că reclamantul oferise sprijin guvernului iranian.
- 89 În acest context, reiese din jurisprudență că criteriul în discuție vizează activități proprii persoanei sau entității vizate care, chiar dacă nu au ca atare nicio legătură directă sau indirectă cu proliferarea nucleară, sunt totuși susceptibile să o favorizeze, furnizând guvernului iranian resurse sau facilități de ordin material, financiar sau logistic care îi permit să continue activitățile de proliferare. Astfel, criteriul respectiv vizează formele de sprijin care, prin importanța lor cantitativă sau calitativă, contribuie la continuarea activităților nucleare iraniene (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2014, National Iranian Oil Company/Consiliul, T-578/12, atacată cu recurs, EU:T:2014:678, punctele 119 și 120). Obiectivul acestuia constă în privarea guvernului iranian de sursele sale de venituri pentru a-l constrânge să înceteze dezvoltarea programului său de proliferare nucleară în lipsa unor resurse financiare suficiente (Hotărârea National Iranian Oil Company/Consiliul, citată anterior, atacată cu recurs, EU:T:2014:678, punctul 140).
- 90 În speță, din elementele dosarului reiese că reclamantul este implicat, în calitate de minister al guvernului iranian, în activitățile de export de energie electrică, în special prin faptul că încasează sumele plătite de cumpărătorii energiei electrice exportate. Valoarea exporturilor în discuție era de 0,67 miliarde de dolari SUA (USD) între martie 2009 și martie 2010, de 0,87 miliarde USD între martie 2010 și martie 2011 și de 1,1 miliarde USD între martie 2011 și martie 2012.

- 91 Având în vedere aceste constatări, este necesar să se considere că activitățile reclamantului în domeniul exportului de energie electrică constituie o sursă de venituri pentru guvernul iranian și, prin urmare, constituie un sprijin pentru acesta din urmă, sub formă de susținere financiară.
- 92 Reclamantul obiectează, cu toate acestea, arătând că, prin atribuțiile sale și prin faptul că își furnizează serviciile la prețuri reglementate pe piața iraniană, este mai degrabă un beneficiar net al fondurilor guvernului decât o sursă de venituri importante pentru acesta. El adaugă în acest context că fondurile generate de exportul de energie electrică sunt utilizate în special pentru subvenționarea furnizării energiei electrice cetățenilor iranieni.
- 93 Or, aspectul că reclamantul furnizează servicii de interes public generatoare de pierderi nu implică faptul că activitățile sale de export de energie electrică nu pot fi calificate drept sprijin financiar pentru guvernul iranian și că nu pot, în consecință, nici să justifice adoptarea de măsuri restrictive în ceea ce îl privește.
- 94 Astfel, activitățile reclamantului legate de exportul de energie electrică se disting de celelalte atribuții ale sale prin aceea că nu constituie un serviciu de interes public furnizat populației iraniene. În consecință, nu există o legătură intrinsecă între ansamblul activităților și atribuțiile reclamantului care ar impune ca acestea să fie examinate global. Acest lucru este valabil cu atât mai mult cu cât, după cum reiese din elementele dosarului, resursele financiare generate de activitățile de export de energie electrică nu sunt supuse unei alocări bugetare speciale.
- 95 De asemenea, faptul de a limita calificarea de entitate care oferă sprijin financiar guvernului iranian doar la entitățile ale căror activități sunt profitabile în globalitatea lor ar permite o eludare a scopului măsurilor restrictive în discuție și în acest mod ar afecta eficacitatea acestora. Astfel, pentru a evita aplicarea măsurilor respective, ar fi suficient să se confere fiecărei entități în discuție, pe lângă competențe și activități generatoare de resurse, competențe și activități generatoare de pierderi de o valoare comparabilă.
- 96 În plus, înghețarea fondurilor reclamantului, motivată de activitățile sale de export de energie electrică, corespunde obiectivului, evocat la punctul 89 de mai sus, care constă în privarea guvernului iranian de sursele sale de venituri, independent de caracterul deficitar al celorlalte activități ale reclamantului. Astfel, ca urmare a respectivei înghețări, guvernul iranian, din care reclamantul constituie o parte integrantă, este privat de folosința unei părți din resursele financiare necesare pentru a asigura ansamblul activităților sale, inclusiv a celor situate în afara domeniului de competență a reclamantului, legate de proliferarea nucleară.
- 97 Pe cale de consecință, aspectul esențial pentru a aprecia dacă reclamantul furnizează sprijin financiar guvernului iranian nu este profitabilitatea sa globală, ci caracterul profitabil sau neprofitabil al activităților sale de export de energie electrică. Or, reclamantul nu contestă faptul că activitățile menționate sunt profitabile.
- 98 În aceste împrejurări, trebuie să se constate că reclamantul a furnizat sprijin guvernului iranian, sub formă de susținere financiară, independent de faptul că activitățile sale sunt eventual, în mod global, generatoare de pierderi. În plus, având în vedere indicațiile care figurează la punctul 90 de mai sus, susținerea în discuție nu poate fi calificată drept neglijabilă, în pofida afirmației reclamantului potrivit căreia aceasta constituie doar o parte minimă a bugetului guvernului iranian.
- 99 În consecință, Consiliul nu a săvârșit nicio eroare atunci când l-a vizat pe reclamant prin măsuri restrictive pentru motivul că este o entitate care furnizează sprijin guvernului iranian.
- 100 Această concluzie nu este repusă în discuție prin afirmația reclamantului potrivit căreia Consiliul nu ar fi argumentat în mod valabil motivele reținute în privința sa.

- 101 În această privință, din examinarea efectuată la punctele 89-99 de mai sus reiese că reclamantul nu contestă împrejurarea de fapt esențială reținută de Consiliu în privința sa, și anume faptul că activitățile sale generează resurse financiare care sunt la dispoziția guvernului iranian, ci pertinența acestei împrejurări din perspectiva criteriului juridic pus în aplicare de Consiliu. Or, în lipsa unei contestări, Consiliul nu avea obligația de a aduce elemente de probă pentru a susține temeinicia împrejurării de fapt în discuție, după cum reiese din jurisprudența citată la punctul 85 de mai sus.
- 102 În ultimul rând, reclamantul contestă faptul că este răspunzător de formularea politicii nucleare a Iranului, contrar celor sugerate de elementele din dosarul Consiliului.
- 103 În această privință, este, desigur, adevărat că propunerea din 19 septembrie 2012 și documentul Consiliului din 17 ianuarie 2013 având referința „Coreu PESC/0711/12 COR 1”, care figurează în dosarul acestuia din urmă, se referă la rolul reclamantului în cadrul politicii nucleare a Iranului.
- 104 Cu toate acestea, pe de o parte, având în vedere motivarea actelor atacate, este necesar să se arate că argumentul reclamantului vizează o împrejurare care nu a fost reținută de Consiliu cu ocazia adoptării acestora. Respectivul argument trebuie, așadar, să fie respins ca inoperant.
- 105 Pe de altă parte, în orice caz, din examinarea efectuată mai sus reiese că motivul întemeiat pe faptul că reclamantul furnizează sprijin guvernului iranian este întemeiat. Dat fiind că doar acest motiv este suficient, în sine, pentru a justifica înscrierea numelui reclamantului pe listele în litigiu, inexactitatea altor afirmații eventuale ale Consiliului nu poate să afecteze legalitatea actelor atacate, conform jurisprudenței citate la punctul 83 de mai sus.
- 106 Având în vedere tot ceea ce precedă, primul motiv trebuie să fie respins.
- Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea drepturilor fundamentale ale reclamantului și a principiului proporționalității
- 107 Reclamantul susține că, prin adoptarea măsurilor restrictive care îl vizează, Consiliul a restrâns în mod disproporționat drepturile sale fundamentale, printre care dreptul de proprietate, dreptul de a exercita o activitate economică și dreptul la respectarea reputației sale.
- 108 În primul rând, acesta explică faptul că măsurile restrictive care îl vizează au consecințe grave, printre altele prin faptul că afectează exercitarea funcțiilor sale, cruciale pentru sănătatea și pentru bunăstarea poporului iranian. Or, respectivele măsuri nu ar fi nici necesare, nici proporționale pentru atingerea obiectivului care constă în împiedicarea proliferării nucleare și a finanțării acesteia, dat fiind că reclamantul nu este implicat în aceasta din urmă. Astfel, abordarea Consiliului ar justifica înghețarea fondurilor oricărui minister al guvernului iranian, independent de legăturile acestuia cu programul nuclear, fapt care ar fi vădit disproporționat.
- 109 În al doilea rând, reclamantul apreciază că măsurile restrictive care îl vizează încalcă principiile securității juridice și previzibilității. Astfel, în opinia reclamantului, întrucât el nu furnizează sprijin guvernului iranian, respectivele măsuri sunt întemeiate pe simplul fapt că este un minister al acestuia din urmă. Or, în aceste împrejurări, reclamantul nu ar dispune de nicio modalitate de a ști cum să obțină retragerea măsurilor menționate.
- 110 În al treilea rând, o încălcare a principiului proporționalității ar decurge de asemenea din încălcarea drepturilor procedurale ale reclamantului.
- 111 Consiliul contestă temeinicia argumentelor reclamantului.

- 112 Cu titlu introductiv, în ceea ce privește argumentul prezentat la punctul 110 de mai sus, este necesar să se arate că, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 30-78 de mai sus, actele atacate nu sunt viciate de o încălcare a drepturilor procedurale ale reclamantului care să justifice anularea lor. În aceste împrejurări, nici teza susținută de reclamant potrivit căreia încălcarea drepturilor sale procedurale ar determina o încălcare a principiului proporționalității nu poate avea drept rezultat anularea actelor atacate.
- 113 În ceea ce privește celelalte critici, trebuie amintit că, în temeiul principiului proporționalității, care face parte dintre principiile generale ale dreptului Uniunii, legalitatea interzicerii unei activități economice este subordonată condiției ca măsurile de interdicție să fie adecvate și necesare realizării obiectivelor urmărite în mod legitim prin reglementarea în cauză, fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare și că inconveniente cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile vizate (a se vedea Hotărârea Bank Melli Iran/Consiliul, punctul 59 de mai sus, EU:T:2013:397, punctul 179 și jurisprudența citată).
- 114 Or, pe de o parte, astfel cum s-a amintit deja mai sus, potrivit jurisprudenței, înghețarea fondurilor entităților care furnizează sprijin guvernului iranian urmărește privarea acestuia de sursele sale de venituri pentru a-l constrânge să înceteze dezvoltarea programului său de proliferare nucleară în lipsa unor resurse financiare suficiente (Hotărârea National Iranian Oil Company/Consiliul, punctul 89 de mai sus, atacată cu recurs, EU:T:2014:678, punctul 140). Astfel, măsurile restrictive care îl vizează pe reclamant corespund obiectivului urmărit de Consiliu, chiar dacă reclamantul nu este implicat el însuși în proliferarea nucleară.
- 115 Pe de altă parte, deși reclamantul arată că măsurile restrictive care îl vizează au repercusiuni grave asupra sa, printre altele în ceea ce privește voința societăților iraniene de a coopera cu el în domeniul purificării apei și al canalizării, acesta nu și-a susținut afirmațiile prin elemente de probă sau informații concrete.
- 116 În orice caz, este, desigur, adevărat că drepturile reclamantului, printre care în special dreptul de proprietate, sunt restrânse în mod considerabil prin măsurile respective, având în vedere că acesta nu poate, printre altele, nici să dispună de fondurile sale situate pe teritoriul Uniunii sau deținute de resortisanți ai acesteia din urmă, nici să își transfere fondurile către Uniune, cu excepția cazurilor în care se acordă autorizări speciale.
- 117 Cu toate acestea, reiese din jurisprudență că drepturile fundamentale invocate de reclamant nu sunt prerogative absolute și că exercitarea lor poate face obiectul unor restricții justificate de obiective de interes general urmărite de Uniune. Astfel, orice măsură restrictivă economică sau financiară presupune, prin definiție, consecințe care afectează, printre altele, dreptul de proprietate, cauzând astfel prejudicii unor părți a căror responsabilitate în ceea ce privește situația care a condus la adoptarea măsurilor în cauză nu a fost stabilită. Importanța obiectivelor urmărite de reglementarea în litigiu este de natură să justifice consecințele negative, chiar considerabile, pentru anumiți agenți economici (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 iulie 2009, Melli Bank/Consiliul, T-246/08 și T-332/08, Rep., EU:T:2009:266, punctul 111 și jurisprudența citată).
- 118 În speță, având în vedere importanța primordială a menținerii păcii și securității internaționale, inconveniente cauzate reclamantului nu sunt disproporționate în raport cu scopurile urmărite. Acest lucru este valabil cu atât mai mult cu cât, pe de o parte, restricțiile menționate se referă doar la o parte dintre activele reclamantului și, pe de altă parte, Decizia 2010/413 și Regulamentul nr. 267/2012 prevăd anumite excepții de la înghețarea fondurilor entităților vizate de măsurile restrictive.

- 119 În ultimul rând, este necesar să se arate că argumentul întemeiat pe o pretinsă încălcare a principiilor securității juridice și previzibilității se bazează pe o premisă eronată. Astfel, după cum reiese din examinarea primului motiv, reclamantul nu a fost vizat de măsurile restrictive pentru simplul fapt că ar fi un minister al guvernului iranian, ci ca urmare a sprijinului financiar pe care l-a furnizat acestuia din urmă. În aceste împrejurări, argumentul reclamantului nu poate fi primit.
- 120 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se respingă al patrulea motiv și, pe cale de consecință, acțiunea în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 121 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamantul a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Consiliului.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera întâi)

declară și hotărăște:

- 1) **Respinge acțiunea.**
- 2) **Obligă Ministry of Energy of Iran la plata cheltuielilor de judecată.**

Kanninen

Pelikánová

Buttigieg

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 8 septembrie 2015.

Semnături